

לכבוד
י"ר ועדת הבחירות המרכזית כבוד השופט יהושע גרוס
חברי ועדת הבחירות המרכזית וממלאי מקומם

נכבדי,

הנדון: גביית דמי השתתפות בבחירות מצירים בוועידה מכוח כהונה, לפי סעיף 63 לחוקה ; חוות דעת

1. בהתאם לבקשתה של ועדת הבחירות הנכבדה, הריני מתכבד להגיש את חוות דעתי לגבי השאלה האם התנועה מוסמכת לגבות דמי השתתפות בבחירות לוועידה, מחברי תנועה הזכאים, לפי סעיף 63 לחוקת התנועה, להיות צירים בוועידה מכוח כהונה.
2. סעיף 71(ה) לחוקה מסמיך את ועדת הבחירות לקבוע תשלום של דמי השתתפות בבחירות והוא מורה לאמור:
"ועדת הבחירות מוסמכת לקבוע את הסכום שעל כל מועמד לשלם לקופת התנועה כדמי השתתפות במימון הוצאות הבחירות"
3. הסמכות שהוענקה בחוקה לוועדת הבחירות המרכזית לקבוע דמי השתתפות בבחירות עולה בקנה אחד עם הוראות סעיף 25(א3)(א) לחוק המפלגות תשנ"ב-1992, המורה כדלקמן:
**"25(א) לא יהיו למפלגה הכנסות לבד מאלה:
...
(א3)(א) כספים שהתקבלו ממועמדים בבחירות פנימיות במפלגה כהשתתפות בהוצאות המפלגה לצורך ארגון הבחירות האמורות..."**
4. חיובם של החברים מכוח כהונה לשאת בתשלום דמי השתתפות בבחירות, מסתמך על הפרשנות של הביטויים "מועמד" ו "דמי השתתפות בבחירות", כפי שהם מופיעים בסעיף 68 לחוקה ועל הפרשנות של הביטויים "מועמדים בבחירות פנימיות" ו- "בחירות" שבסעיף 25(א3)(א) לחוק המפלגות.
5. פרק ב' לחוק המפלגות, קובע הוראות לגבי תרומות, הוצאות וניהול חשבונות של מועמדים בבחירות מקדימות המתקיימות במפלגות. הבחירות המקדימות של מועמדי הליכוד לכנסת וכמוהם גם הבחירות לוועידת הליכוד ולמועצות הסניפים, הינן - בהתאם להגדרת החוק - **"בחירות מקדימות"**, שעליהן חלות הוראות פרק ב' לחוק.

6. חוק המפלגות מגדיר את הביטוי "בחירות מקדימות" בזו הלשון:
- "בחירות מקדימות" – בחירות לבחירת מועמדי המפלגה לאחד מהתפקידים האלה, תהא שיטת הבחירות אשר תהא: יושב ראש המפלגה, ראש הממשלה, שר, חבר הכנסת, ראש רשות מקומית, חבר מועצת רשות מקומית, תפקיד בהסתדרות הכללית החדשה, בהסתדרות העובדים הלאומית, בהסתדרות הציונית העולמית או תפקיד אחר במפלגה או מטעמה"
7. "מועמד", בהתאם להגדרה שבסעיף 28 לחוק המפלגות, הוא:
- "מועמד" - מי שהוא נבחר הציבור או מי שהכריז על עצמו כמועמד, או הודיע ברבים, בעל-פה או בכתב, במפורש או על דרך התנהגות, על כוונתו להתמודד בבחירות מקדימות; לעניין זה, "התנהגות" – לרבות הוצאה או קבלת תרומות למימון התמודדות בבחירות מקדימות;
8. בהתאם להגדרה של "מועמד" בחוק המפלגות, החוק חל על מועמד שהוא כל מי שהכריז על עצמו כמועמד או הודיע ברבים על כוונתו, בעל פה או בכתב, במפורש או על דרך התנהגות, להתמודד, בבחירות לתפקיד. כך לדוגמא, חבר מפלגה המוציא כספים והמגייס תרומות למטרת קידום מועמדותו בבחירות מקדימות מביע על דרך התנהגות את כוונתו להתמודד בבחירות ולכן הוראות החוק חלות גם עליו.
9. החוק - כך מתברר - חל גם על חבר תנועה שהצהיר ברבים, כי הוא מתכוון להיבחר להיות ציר לוועידה ופעל לשם כך, גם אם בסופו של דבר הוא לא הגיש כלל את מועמדותו לוועדת הבחירות ולא השתתף בבחירות.
10. עינינו הרואות, חוק המפלגות, מחיל את הוראות פרק ב' לחוק, הקובעות כללים לגבי תרומות הוצאות ודיווח גם על חברי תנועה, שלא התמודדו בפועל בבחירות. החוק אינו מתנה את החלתן של הוראותיו בעצם קיומן של בחירות. במילים אחרות, הליך הבחירות שבו "המועמד" נוטל חלק, אינו חייב להסתיים בבחירות. מה שקובע מבחינתו של המחוקק הוא ההשתתפות של החבר בתהליך ולא דווקא העובדה שהתהליך הסתיים בבחירות.
11. המועמדים להיות צירים בוועידה מכוח כהונה לפי סעיף 63 לחוקה נוטלים חלק ומשתתפים בתהליך, שבו מכוננת התנועה את המוסד העליון שלה - הוועידה. כל עוד לא נבחרה הוועידה, חבר התנועה הזכאי להיכלל בה מכוח סעיף 63 לחוקה, אינו בבחינת חבר בוועידה, אלא הוא בבחינת "מועמד" להיות ציר בוועידה שאמורה להיוסד בעתיד.
12. הפרשנות של הביטוי "דמי השתתפות בבחירות" היא אפוא, פרשנות מהותית. דמי ההשתתפות נועדו לממן את הוצאות התנועה, שהיו כרוכות בכינונה של הוועידה החדשה, שגם הצירים מכוח כהונה אמורים להיות חברים בה. אילו לא היו אלפי חברי תנועה, שאינם זכאים להיות צירים בוועידה מכוח כהונה, מגישים את מועמדותם בבחירות לוועידה ומשלמים דמי השתתפות בבחירות, ועידת הליכוד לא הייתה קמה כלל והצירים מכוח כהונה לא היו זוכים לממש את הפריבילגיה שהוענקה להם, להיות צירים בוועידה מבלי לעמוד לבחירה. אכן, פטור משלום דמי השתתפות בנסיבות אלה, מהווה

אבי הלוי, עורך דין
Avi Halevy, Advocate

הפליה לרעה של אלפי חברי תנועה, שאינם זכאים להיות צירים מכוח כהונה בוועידה, אלא צריכים להיבחר.

13. לאור האמור לעיל חוות דעתי היא כי גביית דמי השתתפות בבחירות מצירים מכוח כהונה, לפי סעיף 63 לחוקה, הינה חוקית.

בכבוד רב,

אבי הלוי, עו"ד

היועץ המשפטי של תנועת הליכוד